

**Statsrådets skrivelse till Riksdagen med anledning av
ett förslag till parlamentets och rådets direktiv (*lagstad-
gad revision*)**

I enlighet med 96 § 2 mom. grundlagen och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt en promemoria om förslaget. översänds till riksdagen Europeiska gemenskapernas kommissions förslag av den 16 mars 2004 till Europaparlamentets och rådets direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut

Helsingfors den 3 juni 2004

Minister *Seppo Kääriäinen*

Regeringsråd *Marja-Leena Rinkineva*

1. Allmänt

Europeiska gemenskapens kommission gav den 16 mars 2004 ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG¹. Förslagets EUTORI-nummer är EU/2004/0806. Behandlingen av direktivförslaget har i april 2004 inletts i rådets arbetsgrupp för bolagsrätt (bokföring och lagstadgad revision).

Förslaget grundar sig på artikel 44 i fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen. Med iakttagande av det förfarande som avses i artikel 251 (medbeslutandeförfarande) och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén utfärdar rådet genom direktiv bestämmelser om genomförande av etableringsfrihet inom en viss bransch. Enligt artikel 44.2 punkt g i grundfördraget skall rådet och kommissionen fullgöra de uppgifter som tillkommer dem enligt bestämmelserna, särskilt genom att "i den utsträckning som det är nödvändigt samordna de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 48 andra stycket avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom gemenskapen".

2. Förslagets bakgrund och mål

År 1984 gavs det åttonde bolagsrättsliga direktivet om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper², vilket huvudsakligen gäller godkännande av lagstadgade revisorer i medlemsstaterna. Senare offentliggjorde kommissionen 1996 en grönbok om roll, ställning och ansvar för lagstadgade revisorer inom Europeiska unionen³. I kommentarerna om grönboken föreslogs att det på unionsnivå behövs mer övergripande åtgärder än vad som har fastställts i åttonde bolagsrättsliga direktivet.

Kommissionens politiska slutsatser om saken ingick i kommissionens meddelande "Lagstadgad revision i Europeiska unionen: vägen framåt"⁴. I och med meddelandet inrättades i Europeiska unionen en revisionskommitté bestående av ansvariga tjänstemän och företrädare för revisionsyrket. De viktigaste frågorna på kommitténs dagordning har varit kvalitetssäkring av revisionen, revisionsstandarder och revisorernas oberoende.

På grundval av det förberedande arbetet i EU:s revisionskommitté utfärdade kommissionen år 2000 en rekommendation om minimikrav i fråga om kvalitetssäkring av lagstadgad revision i Europeiska unionen⁵ och år 2002 en rekommendation om grundprinciperna för revisorers oberoende i EU⁶. I maj 2003 gav kommissionen ett meddelande om utvecklande av den lagstadgade revisionen i EU⁷, i vilken föreslogs bl.a. en ändring av åttonde direktivet.

Syftet med direktivförslaget är att försöka säkra tillförlitligheten i och förtroendet för den lagstadgade revisionen samt säkerställa att investerarna kan lita på att kapitalmarknaden fungerar effektivt. Genom direktivet går man också in för att tillhandahålla metoder för att förebygga bokslutsskandaler. Förslaget utvidgar tillämpningsområdet för åttonde direktivet genom att klarlägga kraven gällande innehållet av de lagstadgade revisorernas uppgifter samt deras oberoende och yrkesetik. I syfte att säkerställa tillförlitligheten och trovärdigheten föreslås extern kvalitets-säkring, effektiv offentlig tillsyn samt samarbete mellan tillsynsmyndigheterna särskilt inom Europeiska unionen, men också med tredjeländer. Kommissionen framhåller att direktivförslaget inte har gjorts upp enbart som en följd av bokslutsskandalerna på sista

¹ KOM(2004) 177 slutlig.

² 84/253/EEG, EGT L 126, 12.5.1984, s. 20.

³ EGT C 321, 28.10.1996, s. 1.

⁴ KOM(2000) 359 slutlig, EGT C 143, 8.5.1998, s. 12.

⁵ 2001/256/EG, EGT L 91, 31.3.2001, s. 91.

⁶ 2002/590/EG, EGT L 191, 19.7.2002, s. 22.

⁷ KOM(2003) 286 slutlig, EGT C 236, 2.10.2003, s. 2.

tiden, utan att det är en logisk följd av den revidering av principerna för den lagstadgade revisionen som inleddes i Europeiska unionen 1996.

3. Förslagets huvudsakliga innehåll

3.1. Allmänt

Förslaget gäller de revisioner av bokslut och koncernbokslut om vilka föreskrivs i gemenskapslagstiftningen. Avsikten är att det föreslagna direktivet skall upphäva det direktiv om godkännande av personer som har ansvar för lagstadgad revision av räkenskaper som utfärdades 1984. Kommissionens direktivförslag utvidgar tillämpningsområdet för det tidigare åttonde bolagsrättsliga direktivet väsentligt. Det föreslås att kraven på godkännande av revisorer huvudsakligen skall bibehållas oförändrade. Däremot har kraven i fråga om registrering av revisorer och revisionsbolag breddats.

Det föreslås att till direktivet fogas bestämmelser om bl.a. revisorers uppgifter, yrkesetik och oberoende samt om revisionsstandards, kvalitetssäkring och tillsyn. I förslaget framställs att det i fråga om öppenhet, oberoende, tillsyn och kvalitetssäkring skall ställas ytterligare krav på revisorer i verksamheter av allmänt intresse, t.ex. offentligt noterade bolag. Direktivförslaget innehåller bestämmelser om tillsynssamarbetet mellan medlemsstaterna och tredjeländer. Huvudregeln avses innebära prioritering av hemstatskontrollen samt ett ömsesidigt erkännande av systemen.

3.2. Artiklar

Kapitel I. Tillämpningsområde och definitioner

Artikel 1. Tillämpningsområde. Direktivet gäller revision av sådana bokslut och koncernbokslut om vilka föreskrivs i gemenskapslagstiftningen. I artikeln avses med gemenskapslagstiftning i synnerhet fjärde och sjunde bolagsrättsliga direktivet (78/660/EEG och 83/349/EEG). Enligt direktiven krävs revision om två av följande tre gränsvärden överskrids: balansomslutning

3 650 000 euro, nettoomsättning 7 300 000 euro och genomsnittligt antal arbetstagare 50. Direktivet tillämpas endast på aktiebolag och på sådana öppna bolag samt kommanditbolag, vars samtliga ansvariga bolagsmän till bolagsformen är aktiebolag eller sådana öppna bolag eller kommanditbolag, vars samtliga ansvariga bolagsmän är aktiebolag. Sålunda reglerar gemenskapslagstiftningen inte revisioner gällande andra bolagsformer.

Artikel 2. Definitioner. I artikel 2 i direktivförslaget definieras begreppen lagstadgad revision, lagstadgad revisor, revisionsbolag, koncernrevisor, nätverk, anknutet företag till revisionsbolag, revisionsberättelse, behöriga myndigheter, internationella revisionsstandards, internationella redovisningsstandards och verksamheter av allmänt intresse. Den viktigaste definitionen gäller verksamheter av allmänt intresse. Enligt definitionen är de verksamheter som är av betydande offentligt intresse på grund av sin affärsverksamhet, storlek eller antal anställda. Med definitionen avses särskilt företag som omfattas av lagstiftningen i en medlemsstat vars värdepapper har tillträde till andra medlemsstaters reglerade marknader enligt artikel 1.13 i rådets direktiv 93/22/EEG (placeringstjänster på värdepappersmarknaden), banker och andra finansinstitut samt försäkringsbolag.

Kapitel II. Godkännande, fortbildning och ömsesidigt erkännande

Artikel 3. Godkännande av lagstadgade revisorer och revisionsbolag. Enligt punkt 1 i artikeln skall medlemsstaterna utse myndigheter med behörighet att godkänna lagstadgade revisorer och revisionsbolag. De behöriga myndigheterna kan vara yrkesorganisationer förutsatt att de omfattas av offentlig tillsyn i enlighet med direktivet. Bestämmelserna i punkt 2 och 3 om villkoren för godkännande av lagstadgade revisorer och revisionsbolag motsvarar bestämmelserna i det gällande direktivet.

Artikel 4. Gott anseende. Av lagstadgade revisorer och revisionsbolag krävs gott anseende.

Artikel 5. Återkallande av godkännande. Enligt punkt 1 skall en revisors eller ett revisionsbolags godkännande återkallas, om per-

sonens eller bolagets goda anseende allvarligt har skadats. Enligt punkt 2 skall ett revisionsbolags godkännande återkallas även då det inte längre finns förutsättningar för godkännande, vilket motsvarar bestämmelsen i det gällande direktivet.

Artikel 6. Utbildningskrav. Av en fysisk person förutsätts att han eller hon efter att ha uppnått högskolebehörighet har genomgått en teoretisk studiehelhet och den praktik som krävs samt avlagt en av staten anordnad eller godkänd yrkesexamen som är jämförbar med slutexamen från ett universitet. Bestämmelsen motsvarar utbildningskraven i det gällande direktivet.

Artikel 7. Yrkesexamen. I analogi med det gällande direktivet skall yrkesexamen garantera tillräckliga teoretiska kunskaper samt förmåga att tillämpa kunskaperna i praktiken. En del av examen skall vara skriftlig.

Artikel 8. Teoretiskt kunskapsprov. I artikeln anges de läroämnena som skall ingå i det teoretiska kunskapsprovet. Läroämnena motsvarar delvis de läroämnena som räknas upp i det gällande direktivet. Som nya läroämnena föreslås internationella redovisningsstandarder (IAS), internationella revisionsstandarder, yrkeskunnande, god revisorssed och oberoende samt företagsstyrning (corporate governance). Avsikten är att kommissionen med stöd av artikel 48 skall kunna anpassa förteckningen över ämnesområdena enligt kommittéförfarandet.

Artikel 9. Undantag. På motsvarande sätt som i det gällande direktivet kan medlemsstaterna föreskriva att en person som har avlagt universitets- eller motsvarande examen och som har en akademisk grad eller motsvarande kompetens i ett eller flera av nämnda ämnen eller som har utfört praktik i dessa ämnen skall kunna befrias från teoretiska kunskapsprov i dessa ämnen.

Artikel 10. Praktisk utbildning. Personen i fråga skall genomgå en minst treårig praktisk utbildning som omfattar bl.a. revision av bokslut, koncernbokslut eller motsvarande redovisningshandlingar inom ekonomiförvaltningen. Minst två tredjedelar av denna praktiska utbildning skall fullgöras hos en revisor eller ett revisionsbolag som har godkänts i en medlemsstat. Artikeln motsvarar bestämmelserna om praktisk utbildning i det

gällande direktivet.

Artikel 11. Kvalifikationer genom lång praktisk erfarenhet. Avsikten är att medlemsstaterna i analogi med det gällande direktivet som lagstadgade revisorer skall kunna godkänna personer som inte uppfyller de angivna utbildningskraven, om de kan visa att (a) de under 15 år har utövat sådan yrkesmässig verksamhet genom vilken de förvärvat tillräcklig erfarenhet inom det finansiella, juridiska och redovisningsområdet, eller (b) de under sju år har utövat yrkesmässig verksamhet inom nämnda områden och dessutom har genomgått den praktiska utbildningen. Dessutom krävs att en yrkesinriktad examen avläggs.

Artikel 12. Kombination av praktisk och teoretisk utbildning. I analogi med det gällande direktivet får medlemsstaterna föreskriva att de perioder som använts för teoretiska studier skall kunna räknas med i den tid för yrkesmässig verksamhet som avses i artikel 11, förutsatt att studierna kan påvisas genom en av staten erkänd examen.

Artikel 13. Fortbildning. Enligt artikeln skall revisorerna delta i lämpliga fortbildningsprogram som avser upprätthålla de teoretiska kunskaperna samt yrkeskunnandet och värderingarna. I fråga om underlåtenhet att iakttä artikeln tillämpas de påföljder som anges i direktivet.

Artikel 14. Godkännande av lagstadgade revisorer från andra medlemsstater. I artikeln föreskrivs att medlemsstaternas behöriga myndigheter skall införa godkännandeförfaranden för revisorer som godkänts i andra medlemsstater. Enligt artikeln får dessa förfaranden inte omfatta andra krav än ett avlagt lämplighetsprov enligt artikel 4 i rådets direktiv 89/48/EEG (om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier). Avsikten är att i lämplighetsprovet enbart bedöms revisorns kunskaper om den berörda medlemsstatens lagar och andra författningar som är relevanta för den lagstadgade revisionen.

Kapitel III. Registrering

Artikel 15. Offentligt register. Enligt punkt 1 i artikeln skall medlemsstaterna se

till att de revisorer och revisionsbolag som godkänts införs i ett offentligt register. Denna allmänna princip motsvarar kravet på registrering i det gällande direktivet. Enligt punkt 2 skall uppgifterna föras in och lagras i elektronisk form samt vara allmänt tillgängliga på elektronisk väg. I det offentliga registret skall enligt punkt 3 ingå även namn och adress till de behöriga myndigheterna.

Artikel 16. Registrering av lagstadgade revisorer. Enligt artikeln skall i det offentliga registret för revisorer antecknas åtminstone namn, adress och registernummer och vid behov även namn och adress till det revisionsbolag där revisorn är anställd eller till vilket han eller hon i övrigt har förbindelse.

Artikel 17. Registrering av revisionsbolag. Enligt artikeln skall för revisionsbolag i det offentliga registret antecknas minst namn, adress och registernummer, bolagsform, kontaktuppgifter, namnet på den primära kontaktpersonen och adressen till eventuella hternetsidor, adress till samtliga kontor i medlemsstaten, namn och registernummer för samtliga revisorer som är anställda hos eller är delägare eller har motsvarande förbindelse till revisionsbolaget, namn och kontorsadress till ägarna samt alla ledamöter i styrelsen och ledningen, uppgifter om eventuellt medlemskap i nätverk samt en förteckning över namn och adresser till medlemsföretag och anknutna företag eller uppgift om var sådan information finns tillgänglig.

Artikel 18. Uppdatering av registeruppgifter. Enligt artikeln skall revisorerna och revisionsbolagen utan dröjsmål till de behöriga myndigheter som upprätthåller det offentliga registret anmäla varje förändring av uppgifterna i det offentliga registret.

Artikel 19. Ansvar för registeruppgifter. Enligt artikeln skall uppgifter som lagras i det offentliga registret ha undertecknats av revisorn eller revisionsbolaget. Detta kan ske genom elektronisk signatur enligt artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG (om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer).

Artikel 20. Språk. Enligt artikeln införs uppgifterna i det offentliga registret på ett språk som är tillåtet enligt medlemsstatens språklagsstiftning. Medlemsstaterna får tillåta att uppgifter förs in i det offentliga registret

även på ett eller flera andra officiella EU-språk.

Kapitel IV. God revisorssed och tystnadsplikt.

Artikel 21. God revisorssed. Enligt punkt 1 skall medlemsstaterna se till att alla revisorer och revisionsbolag omfattas av principer för god revisorssed, vilka åtminstone omfattar revisorns eller revisionsbolagets helhetsansvar gentemot allmänheten, hederlighet och objektivitet samt yrkeskompetens och tillbörlig omsorg. Enligt punkt 2 kan kommissionen godkänna åtgärder för verkställande av god yrkesetik i överensstämmelse med kommittéförfarandet.

Artikel 22. Sekretess och tystnadsplikt. Enligt punkt 1 i artikeln skall medlemsstaterna se till att alla uppgifter och handlingar som revisorn eller revisionsbolaget har tillgång till när de utför lagstadgad revision skyddas av lämpliga regler om sekretess och tystnadsplikt. Dessa regler får inte hindra de nationella behöriga myndigheterna att utöva tillsyn över tillämpningen av redovisningsstandarderna eller sådan utväxling av uppgifter som sker i samband med revision av internationella koncerner.

Kapitel V. Oberoende

Artikel 23. Oberoende och objektivitet. Enligt punkt 1 i artikeln skall medlemsstaterna se till att revisorer eller revisionsbolag som utför lagstadgad revision är oberoende av den verksamhet som granskas och inte på något sätt medverkar i den granskade verksamhetens ledningsbeslut. En revisor eller ett revisionsbolag får inte utföra lagstadgad revision om vederbörande är ekonomiskt, affärsmässigt, anställningsmässigt eller på annat sätt knuten till den verksamhet som granskas, inbegripet tillhandahållande av extra tjänster som kan äventyra revisorns eller revisionsbolagets oberoende. Enligt punkt 2 skall samtliga hot mot revisorns eller revisionsbolagets oberoende samt åtgärder som vidtas för att avvärja dessa hot antecknas i revisionsdokumenten.

Artikel 24. Lagstadgade revisorers oberoende och objektivitet vid lagstadgad revision

för revisionsbolags räkning. Enligt artikeln skall medlemsstaterna se till att ägaren av eller aktieägare i ett revisionsbolag eller ett till det anknutet företag eller ledamöter i dess förvaltnings-, lednings- och kontrollorgan inte ingriper i revisionsarbetet på ett sätt som kan äventyra revisorns oberoende och objektivitet när denne på revisionsbolagets vägnar utför revision. Artikeln motsvarar bestämmelserna i det gällande direktivet.

Artikel 25. Revisionsarvoden. Enligt artikeln skall medlemsstaterna se till att arvoden för lagstadgad revision ligger på en tillräckligt hög nivå för att garantera revisionens kvalitet, att de inte delvis eller helt fastställs utifrån de extra tjänster som tillhandahålls den verksamhet som granskas och att de inte baserar sig på begränsande villkor.

Kapitel VI. Revisionsstandarder och revisionsrapportering

Artikel 26. Revisionsstandarder. Enligt artikeln skall revisorerna och revisionsbolagen förrätta de lagstadgade revisionerna med iakttagande av de internationella revisionsstandarder som godkänts i enlighet med kommissionens kommittéförfarande.

Enligt punkt 2 godkänner kommissionen tillämpningen av de internationella revisionsstandarderna i gemenskapen endast om dessa (a) är internationellt antagna och har uppgjorts i laga ordning under offentlig tillsyn och med iakttagande av öppenhet, (b) säkerställer trovärdigheten hos bokslut och koncernbokslut, och (c) bidrar till det europeiska gemensamma bästa. Avsikten är att medlemsstaterna skall kunna införa ytterligare revisionsförfaranden endast om dessa är nödvändiga på grund av särskilda krav på den lagstadgade revisionens omfattning.

Artikel 27. Lagstadgad revision av sammanställd redovisning. Enligt artikeln skall medlemsstaterna säkerställa att vid lagstadgad revision av koncernbokslut koncernrevisorn bär hela ansvaret för den revisionsberättelse som gäller koncernbokslutet. Koncernrevisorerna skall genom dokument visa att de har granskat ett revisionsarbete som utförts av en revisor eller ett revisionsbolag som godkänts i en medlemsstat eller för koncernbokslutet bevara kopior på dokument som

hänför sig till ett revisionsarbete som utförts av en revisor eller ett revisionsbolag som godkänts i ett tredjeland.

Artikel 28. Revisionsberättelse. Den revisor eller de revisorer som förrättar en revision för ett revisionsbolags räkning skall enligt punkt 1 i artikeln underteckna revisionsberättelsen. Enligt punkt 2 kan kommissionen i enlighet med kommittéförfarandet anta en gemensam standard för revisionsberättelser för bokslut eller koncernbokslut som upprättats enligt internationellt erkända redovisningsstandarder.

Kapitel VII. Kvalitetssäkring

Artikel 29. System för kvalitetssäkring. Enligt punkt 1 i artikeln skall medlemsstaterna se till att revisorerna och revisionsbolagen omfattas av ett system för kvalitetssäkring. Kvalitetssäkringssystemet skall vara föremål för offentlig tillsyn och oberoende av de revisorer och revisionsbolag som omfattas av tillsyn.

Kvalitetssäkringssystemet skall ha tillräckliga resurser och dess finansiering vara tryggad på ett sådant sätt att revisorerna eller revisionsbolagen inte kan påverka finansieringen. De personer som utför kvalitetssäkringskontroller skall ha lämplig utbildning och behövlig erfarenhet och de skall utses objektivt. I samband med kvalitetssäkringskontrollerna skall revisionsbolagets interna kontrollsystem utvärderas och en tillräcklig mängd revisionsmaterial granskas. Om varje kvalitetssäkringskontroll skall utarbetas en rapport och resultaten av kontrollen skall offentliggöras varje år. Kvalitetssäkringskontroller skall utföras minst vart sjätte år. Enligt punkt 2 i artikeln kan kommissionen i överensstämmelse med kommittéförfarandet godkänna åtgärder för verkställande av systemen för kvalitetssäkring.

Kapitel VIII. Utredningar och påföljder

Artikel 30. System för utredningar och påföljder. Enligt punkt 1 i artikeln skall medlemsstaterna säkerställa att sådana lagstadgade revisioner som har förrättats på ett bristfälligt sätt kan upptäckas och förebyggas samt bristerna åtgärdas med hjälp av effekti-

va system för utredningar och påföljder. Medlemsstaterna skall föreskriva att på revisorer och revisionsbolag tillämpas effektiva, proportionerliga och avskräckande civil- eller straffrättsliga eller administrativa påföljder. Enligt punkt 3 skall medlemsstaterna se till att alla åtgärder eller påföljder som riktas mot revisorer och revisionsbolag offentliggörs på lämpligt sätt. Bland påföljderna skall även finnas möjlighet att återkalla godkännandet av revisorer och revisionsbolag.

Kapitel IX. Offentlig tillsyn och reglering medlemsstaterna emellan

Artikel 31. Principer för offentlig tillsyn. Enligt punkt 1 i artikeln skall medlemsstaterna inrätta ett effektivt system för offentlig tillsyn av revisorer och revisionsbolag. Alla revisorer och revisionsbolag skall underställas offentlig tillsyn.

I punkt 3 föreskrivs om de personer som deltar i den offentliga tillsynen. Den offentliga tillsynen skall ledas av personer som inte är yrkesrevisorer men som har kunskaper på områden av relevans för lagstadgad revision. Medlemsstaterna får dock tillåta att en minoritet yrkesrevisorer deltar i ledningen av det offentliga tillsynssystemet. De som utövar den offentliga tillsynen skall tillsättas genom ett oberoende och öppet förfarande.

Det offentliga tillsynssystemet skall i sista hand ansvara för tillsynen av (a) godkännandet och registreringen av revisorer och revisionsbolag, (b) hur standarder för etik, intern kvalitetskontroll av revisionsbolag och revisioner antas och för fortbildning, och (c) kvalitetssäkring samt utrednings- och sanktionsystem. Enligt punkt 5 skall man vid behov med hjälp av det offentliga tillsynssystemet kunna utreda revisorernas och revisionsbolagens verksamhet samt vidta lämpliga åtgärder. Enligt punkt 6 skall det offentliga tillsynssystemet vara öppet och finansieringen tillräcklig. Finansieringen skall säkerställas så att den är fri från påverkan från revisorer eller revisionsbolag.

Artikel 32. Samverkan mellan offentlig tillsynsorgan i gemenskapen. Enligt artikeln skall medlemsstaterna se till att de arrangemang som vidtas för att reglera den offentliga tillsynen säkerställer att samarbetet i fråga

om medlemsstaternas tillsynsåtgärder på gemenskapsnivå är effektivt. Medlemsstaterna skall utse ett organ som uttryckligen ansvarar för säkerställandet av samarbetet.

Artikel 33. Medlemsstaternas ömsesidiga erkännande av regleringar. Enligt punkt 1 skall medlemsstaternas regleringar följa principen om hemlandskontroll och principen om att tillsynen utövas av den medlemsstat där revisorn eller revisionsbolaget har godkänts och inom vars område den verksamhet som är föremål för revision har sitt i handelsregistret antecknade säte.

Den medlemsstat som kräver lagstadgad revision av ett koncernbokslut får enligt punkt 2 inte ställa ytterligare krav på den lagstadgade revisionen när det gäller registrering, kvalitetssäkringskontroll, revisionsstandarder, etik eller oberoende i fråga om sådana revisorer eller revisionsbolag som förrättar lagstadgad revision av ett dotterbolag som har etablerat sig i en annan medlemsstat. På motsvarande sätt bestäms att om ett bolags värdepapper är föremål för handel på en reglerad marknad i någon annan medlemsstat än den där bolaget har sitt i handelsregistret antecknade driftställe får ytterligare krav inte heller ställas av den medlemsstat inom vars område handeln med värdepappren äger rum.

Artikel 34. Medlemsstaternas samverkan beträffande utredningar. Enligt artikeln skall medlemsstaternas behöriga myndigheter samverka alltid när det är nödvändigt för att utöva tillsyn över de revisorer eller revisionsbolag som de godkänt.

De behöriga myndigheterna skall enligt punkt 2 på begäran utan dröjsmål lämna de uppgifter som behövs. Dessa uppgifter omfattas av tystnadsplikt. De behöriga myndigheterna får vägra att lämna de uppgifter som begärts om (a) lämnandet av uppgifter kan inverka menligt på den berörda statens suveränitet, säkerhet eller allmänna ordning, (b) domstolsförfaranden gällande de gärningar och de revisorer eller revisionsbolag som begäran gäller redan har anhängiggjorts i den stat som mottagit begäran, eller (c) den berörda statens behöriga myndigheter i fråga om gärningarna redan har meddelat en lagakraftvunnen dom mot dessa personer. De myndigheter som erhåller uppgifter har rätt att använda uppgifterna endast för att fullgö-

ra sina uppdrag enligt direktivet och i samband med sådana administrativa eller rättegångsförfaranden som uttryckligen hänför sig till skötseln av uppdraget.

När en behörig myndighet är övertygad om att verksamhet som strider mot bestämmelserna i direktivet pågår eller har pågått i en annan medlemsstat, skall den enligt punkt 3 i artikeln så noggrant som möjligt underrätta den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten om detta. Den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten skall vidta lämpliga åtgärder.

Den behöriga myndigheten i en medlemsstat får enligt punkt 4 även begära att den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat genomför en utredning inom dess territorium. Myndigheten får dessutom begära att dess egna tjänstemän tillåts att vara närvarande när tjänstemän från den andra medlemsstatens behöriga myndighet genomför utredningen. Utredningen genomförs dock hela tiden under övergripande tillsyn av den medlemsstat inom vars område utredningen äger rum.

Den behöriga myndigheten får på samma grunder som gäller i fråga om lämnandet av uppgifter (punkt 2) vägra genomföra en utredning eller tillåta att en tjänsteman från den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat är närvarande när de egna tjänstemännen genomför utredningen. Kommissionen kan enligt punkt 5 i överensstämmelse med kommittéförfarandet godkänna de verkställighetsåtgärder som gäller förfaranden för utbyte av information samt de detaljerade regler som gäller internationella utredningar.

Kapitel X. **Val, entledigande och kommunikation**

Artikel 35. Val av lagstadgade revisorer eller revisionsbolag. En revisor eller ett revisionsbolag skall enligt artikeln utses på bolagsstämman för det bolag som är föremål för revisionen. Medlemsstaterna skall kunna föreskriva att en förutsättning för tillsättandet är att den behöriga tillsynsmyndigheten gett sitt förhandssamtycke eller att den domstol eller någon annan organisation som anges i den nationella lagstiftningen bär ansvaret för tillsättandet.

Artikel 36. Lagstadgade revisorer eller revisionsbolags entledigande och avgång. Enligt punkt 1 i artikeln skall medlemsstaterna se till att revisorer eller revisionsbolag endast får entledigas på skälig grund. Avvikande åsikter om bokföring eller revisionsförfaranden skall enligt förslaget inte kunna anses som skälig grund för entledigande. Såväl den sammanslutning som granskas som revisorn eller revisionsbolaget skall underrätta den myndighet som ansvarar för den offentliga tillsynen om entledigande eller avgång och lämna en relevant förklaring till orsakerna.

Artikel 37. Kommunikation mellan den reviderade verksamheten och den lagstadgade revisorn eller revisionsbolaget. I artikeln förutsätts att revisorerna eller revisionsbolagen bedriver ett effektivt informationsutbyte med den sammanslutning som är föremål för granskning samt upprättar behövliga handlingar om kommunikationen.

Kapitel XI. **Särskilda bestämmelser för lagstadgad revision av verksamheter av allmänt intresse**

Artikel 38. Rapport om öppenhet och insyn. Enligt punkt 1 i artikeln skall revisionsbolag som förrättar lagstadgad revision av verksamheter av allmänt intresse årligen på sina Internetsidor offentliggöra en rapport om öppenhet och insyn. Rapporten skall innehålla en beskrivning av revisionsbolagets juridiska struktur och ägandeförhållanden samt om dess interna system för kvalitetskontroll jämför förvaltningsorganets eller det ledande organets uttalande om systemets effektivitet. Dessutom skall rapporten innehålla en beskrivning av nätverket och dess juridiska och strukturella organisation, om revisionsbolaget hör till ett nätverk.

I rapporten skall ingå utlåtanden om revisionsbolagets förvaltningsstruktur, om revisionsbolagets praxis vad gäller oberoende samt om revisionsbolagets förfaringsätt i fråga om fortbildning av revisorer. I rapporten om öppenhet och insyn skall också ingå uppgifter om grunderna för de ersättningar som betalas till partner, om när den senaste kvalitetssäkringskontrollen utfördes samt om att en intern kontroll av att bestämmelserna om oberoende iakttas har utförts. Dessutom

skall i rapporten också lämnas ekonomiska uppgifter om omfattningen av revisionsbolagets verksamhet. Rapporten om öppenhet och insyn skall undertecknas av revisionsbolaget.

Artikel 39. Revisionskommitté. Sammanslutningar av allmänt intresse skall enligt punkt 1 i artikeln ha en revisionskommitté bestående av sådana medlemmar av förvaltningsorganet som inte hör till ledningen i den sammanslutning som granskas eller av medlemmar i sammanslutningens kontrollorgan. Minst en av medlemmarna i revisionskommittén skall vara en oberoende person som har sakkunskap om redovisning och/eller revision.

Revisionskommittén skall bl.a. övervaka den process som hänför sig till rapporteringen om bokslut, följa effektiviteten hos företagets interna kontroll, eventuella internrevision och riskhanteringssystem, utöva tillsyn över den lagstadgade revisionen av bokslut och koncernbokslut, granska och övervaka revisorns eller revisionsbolagets oberoende och särskilt tillhandahållandet av tjänster till den sammanslutning som granskas samt delta i processen kring valet av revisor (artikel 43). En revisor eller ett revisionsbolag skall enligt punkt 3 till revisionskommittén rapportera sådana viktiga omständigheter som upptäckts i samband med den lagstadgade revisionen.

Artikel 40. Oberoende. Utöver direktivets övriga krav på oberoende skall medlemsstaten enligt artikeln säkerställa att (a) revisorn eller revisionsbolaget i förhållande till revisionskommittén årligen redovisar om den reviderade verksamheten äventyrar deras oberoende och vilka skyddsåtgärder som tillämpas, (b) revisorn eller revisionsbolaget varje år skriftligen intygar sitt oberoende för den reviderade verksamhetens revisionskommitté, (c) revisorn eller den nyckelpartner som för revisionsbolagets räkning ansvarar för den lagstadgade revisionen byts ut senast efter fem år, alternativt att revisionsbolaget byts ut senast efter sju år, (d) revisorn eller den nyckelpartner som för revisionsbolagets räkning ansvarar för den lagstadgade revisionen inte får en ledningspost i den sammanslutning som granskas innan två år har förflutit sedan denne lämnat uppdraget som revisor eller nyckelrevisionspartner.

Artikel 41. Kvalitetssäkring. Enligt artikeln

skall revisorer eller revisionsbolag som utför lagstadgad revision av verksamheter av allmänt intresse minst vart tredje år bli föremål för sådan kvalitetssäkringskontroll som avses i artikel 29.

Artikel 42. Offentlig tillsyn. Enligt artikeln skall den i artikel 31 avsedda möjligheten att en minoritet yrkesrevisorer tillåts delta i ledningen av det offentliga tillsynssystemet inte tillämpas på ledningen av ett sådant offentligt tillsynssystem som utövar tillsyn över sådana revisorer och revisionsbolag som utför lagstadgad revision av verksamheter av allmänt intresse.

Artikel 43. Val av lagstadgad revisor eller revisionsbolag. I verksamheter av allmänt intresse skall förvaltnings- eller kontrollorganets förslag på utnämmandet av revisor eller revisionsbolag basera sig på revisionskommitténs val av kandidater.

Kapitel XII. Internationella aspekter

Artikel 44. Godkännande av revisorer från tredje land. Enligt artikeln kan de behöriga myndigheterna i en medlemsstat med iakttagande av ömsesidighet godkänna revisorer från ett tredjeland till revisorer, om personerna visar att de (a) har godkänts som revisorer, (b) uppfyller direktivets krav på teoretiska och praktiska kunskaper samt integritet, och (c) känner till den berörda medlemsstatens lagstiftning till den del den gäller lagstadgade revisioner i medlemsstaten.

Artikel 45. Registrering av revisorer och revisionsbolag från tredje land. Enligt punkt 1 i artikeln skall de behöriga myndigheterna i en medlemsstat i enlighet med artiklarna 15–17 registrera alla revisorer och revisionsbolag som avfattar en revisionsberättelse beträffande (a) bokslut eller koncernbokslut för företag etablerade utanför gemenskapen vars värdepapper är föremål för offentlig handel i nämnda medlemsstat, och (b) sådant koncernbokslut för en större företagsgruppering som upprättats av ett moderbolag som inte lyder under medlemsstatens lagstiftning om moderbolaget hör till en företagsgruppering som lyder under medlemsstatens lagstiftning, då moderbolaget har undantagits från skyldighet att upprätta koncernbokslut.

Registrerade revisionsbolag från tredjelan-

der skall omfattas av medlemsstaternas tillsynssystem, system för kvalitetssäkring samt utrednings- och påföljdssystem. Revisionsberättelser enligt punkt 1 som avges av sådana revisionsbolag från tredjeländer som inte är registrerade i medlemsstaten har enligt punkt 4 inte rättsverkan i den medlemsstaten.

Enligt punkt 5 i artikeln får en medlemsstat registrera revisionsbolag från tredjeländer endast i det fall att (a–c) revisionsbolaget, majoriteten av medlemmarna i dess förvaltnings- eller ledningsorgan och den revisor som förrättar revision för bolagets räkning uppfyller de villkor som motsvarar godkännandekraven, (d) granskningarna av bokslut eller koncernbokslut förrättas enligt de internationella revisionsstandards som avses i artikel 26 samt enligt kraven på oberoende, och att (e) revisionsbolaget på sina Internetsidor årligen offentliggör en rapport om öppenhet och insyn.

Artikel 46. Undantag vid likvärdighet. Enligt artikeln kan medlemsstaterna avvika från de krav som anges i artikel 45.1 och 45.3 endast om revisionsbolagen i de tredjeländerna omfattas av sådana system för offentlig tillsyn samt sådana kvalitetssäkrings-, utrednings- och påföljdssystem som uppfyller kraven enligt direktivet. Kommissionen bedömer likvärdigheten i samråd med medlemsstaterna och fattar beslut om saken i enlighet med kommittéförfarandet.

Artikel 47. Samarbete med behöriga myndigheter i tredje land. Medlemsstaterna kan enligt punkt 1 i artikeln tillåta att revisionens arbetsdokument eller andra handlingar hos revisorer eller revisionsbolag som de godkännt överlämnas till behöriga myndigheter i tredjeländer på villkor att (a) nämnda arbetsdokument eller andra handlingar hänför sig till revision av sådana företag som har emitterat värdepapper i tredjelandet i fråga, (b) överlämnandet sker via hemstatens behöriga myndigheter till de behöriga myndigheterna i tredjelandet på dess begäran, (c) de behöriga myndigheter i tredjelandet i fråga uppfyller de behöriga krav som fastställts enligt kommittéförfarandet (punkt 3), och (d) mellan berörda behöriga myndigheter i hemstaten och tredjelandet har överenskommit om samarbetsformer som grundar sig på likvärdighet.

Enligt punkt 2 skall genom de samarbetsformer om vilka överenskommit i punkt 1.d säkerställas att begäran är motiverad, att tystnadsplikten iakttas och att handlingarna enbart används för sådana uppgifter i anslutning till offentlig tillsyn, kvalitetssäkring och undersökning som uppfyller kraven i direktivet. De behöriga myndigheterna i en medlemsstat kan vägra att lämna sådana arbetsdokument eller andra handlingar gällande revision som innehåller av en revisor eller ett revisionsbolag och som begärts av de behöriga myndigheterna i ett tredjeland, om lämnandet av dessa handlingar kan inverka menligt på gemenskapens eller den berörda medlemsstatens suveränitet, säkerhet eller allmänna ordning, eller om den berörda medlemsstatens myndigheter redan har anhängiggjort en rättegång gällande de gärningar och personer som avses i begäran.

Enligt punkt 3 beslutar kommissionen om tillräcklighet enligt punkt 1.c i enlighet med kommittéförfarandet. Bedömningen av tillräcklighet skall ske i samråd med medlemsstaterna och enligt punkt 3 i artikeln basera sig på kraven i artikel 34 eller på vad som i grunden är funktionellt likvärdigt.

Enligt punkt 4 i artikeln får medlemsstaterna i undantagsfall med avvikelse från bestämmelserna i punkt 1 tillåta att revisorer eller revisionsbolag som de godkännt överlämnar arbetsdokument och andra handlingar gällande revision direkt till de behöriga myndigheterna i ett tredjeland. Kommissionen kan enligt punkt 5 i artikeln med iakttagande av kommittéförfarandet fastställa de undantagsfall som avses i punkt 4. Enligt punkt 6 skall medlemsstaterna underrätta kommissionen om de samarbetsformer som avses i punkterna 1–4.

Kapitel XIII. Övergångs- och slutbestämmelser

Artikel 48. Tillämpningsföreskrifter. I artikeln ges kommissionen rätt att utöver de övriga tillämpningsföreskrifterna i direktivet och med iakttagande av det förfarande som avses i artikel 49.2 (kommittéförfarandet) vidta verkställighetsåtgärder i syfte att säkerställa att direktivet tillämpas enhetligt i gemenskapen samt för att beakta utvecklingen

inom den lagstadgade revisionen och andra därtill anslutna sektorer.

Artikel 49. Kommitté. Enligt punkt 1 skall kommissionen biträdas av en föreskrivande kommitté för revision som består av företrädare för medlemsstaterna och som har kommissionens företrädare som ordförande. På förfarandet tillämpas enligt punkt 2 i artikeln ett föreskrivande förfarande.

Artikel 50. Ändringar av direktiven 78/660/EEG och 83/349/EEG. I punkt 1 i artikeln föreslås att till artikel 43 i bokslutsdirektivet (78/660/EEG) fogas en ny bestämmelse om anmälan om arvoden för revision, andra säkringstjänster, skatterådgivningstjänster och andra tjänster vid sidan om revisions-tjänster. Avsikten är att i artikel 44.1 i bokslutsdirektivet tillåts att medlemsstaterna befriar bolag som upprättar förkortade noter till bokslutet från nämnda anmälningsskyldighet. Enligt punkt 2 skall till artikel 34 i koncernbokslutsdirektivet (83/349/EEG) fogas en bestämmelse om arvode som motsvarar tillägget till artikel 43 i bokslutsdirektivet.

Artikel 51. Upphävande av direktiv 84/253/EEG. Genom artikeln upphävs direktivet gällande godkännande av revisorer. Hänvisningar till det upphävda direktivet skall tolkas som hänvisningar till det nya direktivet.

Artikel 52. Övergångsbestämmelse. I artikeln sägs att sådana revisorer eller revisionsbolag som medlemsstaternas behöriga myndigheter har godkänt i enlighet med bestämmelserna i det tidigare direktivet gällande godkännande av revisorer skall innan bestämmelserna i det nya direktivet träder i kraft anses vara godkända såsom revisorer eller revisionsbolag enligt det nya direktivet.

Artikel 53. Införlivande. Enligt artikeln skall medlemsstaterna före den 1 januari 2006 anta och offentliggöra de bestämmelser som är nödvändiga för att följa direktivet. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de enligt punkt 2 i artikeln innehålla en hänvisning till det nya direktivet eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Enligt punkt 3 skall medlemsstaterna till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i den nationella lagstiftningen som de antar i frågor som omfattas av direktivet.

Artikel 54. Ikraftträdande. Direktivet träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Artikel 55. Direktivet riktar sig till medlemsstaterna.

4. Nationell beredning

Remissinstanserna har vid det diskussionsmöte som handels- och industriministeriet ordnade och i sina utlåtanden ansett att en revidering av direktivet gällande revision är nödvändig. Remissinstanserna ansåg att i synnerhet bestämmelserna om revisorers oberoende samt om tillsynen och kvalitets-säkringen i fråga om revisorer är viktiga.

Flera av remissinstanserna fäste uppmärksamhet vid att kraven i direktivet var så detaljerade och hoppades på att regleringen kunde göras på en mer allmän nivå. Dessutom betonades att direktivet skall vara flexibelt på så sätt att medlemsstaterna kan ordna uppgifterna på ett nationellt ändamålsenligt sätt.

Flera av remissinstanserna ansåg att definitionen på verksamheter av allmänt intresse är inexact och en del ansåg att den medför onödigt belastning för i synnerhet små lokala banker och försäkringsföreningar. En del av remissinstanserna förhöll sig kritiska till att revisorerna genom direktivet skulle åläggas att följa internationella revisionsstandarder eftersom företrädarna för revisionssektorn i samband med godkännandet av revisorer har en betydande makt. Likaså förhöll man sig kritisk till det föreslagna kommittéförfarandet.

Vissa remissinstanser ansåg att koncernrevisorernas fullständiga ansvar enligt artikel 27 är för strängt, och KHT-yhdistys – Föreningen CGR ry ansåg att artikel 27 försvårar den praktiska revisionsverksamheten genom att revisorernas arbete och kostnaderna för revision ökas onödigt utan att detta ändå främjar kvaliteten på revisionen.

Många remissinstanser, i synnerhet justitieministeriet och Centralhandelskammaren, motsatte sig att bolagsrättsliga frågor och frågor som hänför sig till corporate governance (särskilt revisionskommittén) tas in i direktivet. Remissinstanserna ansåg att dyli-

ka frågor om utvecklande av bolagsrätten skall skötas på andra sätt än genom lagstiftningsåtgärder.

Ett fåtal remissinstanser (utrikesministeriet, Centralhandelskammaren) ställde sig skeptiska även till artiklarna gällande externa relationer och extraterritoriella frågor. Dessa synpunkter gällde i synnerhet kravet på registrering av revisorer och revisionsbolag från tredjeländer och bestämmelserna om samarbete och informationsväxling mellan tillsynsmyndigheterna (artiklarna 44–47).

5. Förslagets verkningar i Finland

5.1. Verknningar på lagstiftningen

Artiklarna i det gällande åttonde bolagsrättsliga direktivet har införlivats i den nationella lagstiftningen genom bestämmelserna i revisionslagen (936/1994). I den gällande lagen ingår dessutom sådana bestämmelser om rapportering, tystnadsplikt, tillsyn, undersökning och sanktioner som i hög grad motsvarar bestämmelserna i det föreslagna direktivet. I det förslag som utarbetats av den arbetsgrupp som haft i uppgift att bereda en revidering av revisionslagen ingår sådana noggrannare bestämmelser om oberoende och kvalitetssäkring som står i linje med det föreslagna direktivet. Eftersom det föreslagna direktivet är väsentligt mer omfattande än det tidigare direktivet kommer den nationella lagstiftningen om revision likväl att behöva ändras. Eventuella nya bestämmelser behövs för bl.a. frågor som gäller revision av sammanslutningar av allmänt intresse samt samarbetet mellan myndigheterna i olika länder. En fråga som också kommer att dryftas är direktivets verkningar på olika grupper av revisorer.

Om direktivförslagets bestämmelser om en revisionskommitté godkänns bör bestämmelser om detta tas in i aktiebolagslagen (734/1978) eller alternativt värdepappersmarknadslagen (495/1989). Dessutom föreslås att i bokföringsförordningen (1339/1997) skall föreskrivas om meddelande av arvoden till revisorer och revisionssammanslutningar.

5.2. Ekonomiska verkningar samt verkningar på företag

Syftet med direktivet är att säkerställa tillförlitligheten i och trovärdigheten för bokslut och på så sätt effektivisera verksamheten på kapitalmarknaden. Detta kan anses ha positiva verkningar på ekonomin och näringslivet. Harmonisering av bestämmelserna om revision jämsides med harmonisering av bestämmelserna om bokslut gör det lättare att jämföra bokslut som upprättats och granskats i olika medlemsstater.

Förslaget bidrar till att förbättra möjligheterna för revisorer och revisionssammanslutningar i fråga om bedrivande av gränsöverskridande verksamhet. I förslaget skapar man grund för ett effektivt och koordinerat internationellt samarbete mellan tillsynsmyndigheterna, vilket möjliggör gränsöverskridande tillsyn över revisorer. En effektivisering av tillsynen ökar även revisionernas trovärdighet och tillförlighet.

Strävandena efter internationalisering och harmonisering av revisorsverksamheten kan inverka på konkurrenssituationen inom revisionssektorn på gemenskapens område och även i förhållande till tredjeländer. De åtstramade kraven på revisorer i verksamheter av allmänt intresse kan också höja tröskeln för att granska sådana sammanslutningar, vilket i sin tur kan begränsa konkurrensen även på det nationella planet.

Avsikten är att i direktivet skall föreskrivas om vissa nya förpliktelser för revisorer och revisionsbolag i anslutning till bl.a. bedömningen av oberoende och dokumenteringen av detta, revisionsstandards, kvalitetssäkringsutredningar samt de åtstramade kraven gällande revisorer i sammanslutningar av allmänt intresse. Förpliktelserna ökar revisorernas arbetsmängd, vilket kan höja nivån på revisorernas arvoden. De åtstramade kraven på dokumentation vid revision av internationella koncerner föranleder mer kostnader. Det kan också förutses att de tilläggsåtgärder som följer av riskhanteringen i anslutning till revisorernas arbete medför kostnader.

De åtstramade kraven på verksamheter av allmänt intresse och deras revisorer föranleder överlag endast smärre administrativa kostnader. Eftersom de åtstramade kraven i

fråga om verksamheter av allmänt intresse enligt definitionen även skall tillämpas på mindre banker och försäkringsföretag, kan kostnaderna för dessa vara relativt sett större än för större verksamheter.

Verkningarna i fråga om de organisationer (Centralhandelskammarens revisionsnämnd och handelskamrarnas revisionsutskott) som utövar tillsyn över revisorer och revisionsammanslutningar är svåra att bedöma eftersom man inte kan förutse det faktiska behovet och volymen av tillsynsåtgärder framöver. Direktivförslagets krav på att i ett tillsynsorgan som utövar tillsyn över revisorer och revisionsbolag av allmänt intresse inte över huvud taget får finnas företrädare för revisionssektorn skulle för Finlands del förutsätta att tillsynsorganisationen ändras. Även bestämmelserna om det internationella samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna kan föranleda ett behov att revidera tillsynsmyndigheternas organisation och dess verksamhet, vilket kan föranleda kostnader för tillsynsmyndigheten.

6. Behandlingen i rådet

I rådets arbetsgrupp för bolagsrätt som behandlat direktivförslaget har medlemsstaternas representanter allmänt taget understött förslaget. Ställningstagandena har varit preliminära, eftersom beredningen av de nationella ståndpunkterna inte ännu har avslutats. De största problemen hänför sig till bestämmelsernas detaljrikedom, frågorna om corporate governance, godkännandet av revisionsstandarder och till kommittéförfarandet.

7. Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser det viktigt att det åttonde bolagsrättsliga direktivet revideras i syfte att harmonisera bestämmelserna om revision. Statsrådet förhåller sig med viss reservation till att artiklarna är så detaljerade och anser det viktigt att direktivet är flexibelt på så sätt att medlemsstaterna själva kan välja ett ändamålsenligt sätt att ordna de åtgärder som avses i direktivet. Strävan är att de kostnader som bestämmelserna föranleder ännu skall kartläggas.

Statsrådet understöder i synnerhet förslaget

om att revisorer och revisionsbolag ges möjlighet att vara verksamma även i andra medlemsstater och att det ömsesidiga erkännandet av revisorer från andra medlemsstater underlättas genom bestämmelser om ett förfarande med behörighetsprov. Det vore motiverat att underlätta den gränsöverskridande verksamheten eftersom verksamheten vid många revisionsobjekt är internationell och en del av koncernbolagen är belägna i andra medlemsstater. Även enligt principerna för den inre marknaden är det nödvändigt att den fria rörligheten för revisorer främjas.

Statsrådet anser det viktigt att godkännandekraven harmoniseras. Statsrådet ger sitt stöd även till att bestämmelserna om godkännandekrav bibehålls smidiga på så sätt att det även framöver tillåts att medlemsstaterna genomför direktivets krav på ett ur deras synvinkel ändamålsenligt sätt. I Finland har man ansett det som en god lagstiftningsmässig lösning att de läroämnen som krävs enligt direktivet skulle inbegripas i kraven gällande grundexamen och högskolestudier för personer som ansöker om godkännande av revisorer och inte i kraven gällande yrkesexamen för revisorer.

Statsrådet understöder i regel förslagen om revisorers yrkesetik, tystnadsplikt, kvalitets-säkring samt undersöknings- och påföljdssystem. Statsrådet förhåller sig huvudsakligen positivt även till bestämmelserna om registrering av och offentlighet i fråga om revisorer. Det är viktigt att revisionens centrala delområden, såsom huvudinnehållet i yrkes-etiken och oberoendet harmoniseras på gemenskapsnivå.

Statsrådet anser att behovet av att införa ett kommittéförfarande skall bedömas särskilt för varje delområde i stället för att kommissionen ges allmänna befogenheter att vidta de verkställighetsåtgärder som den anser behövliga. I vissa frågor, såsom fastställandet av studiekrav, anser statsrådet kommittéförfarandet som en ändamålsenlig och förnuftig regleringsmetod.

Statsrådet har som mål att förslaget om koncernrevisorers ansvar skall klarläggas. Vidare anser statsrådet det vara viktigt att det med tanke på uppnåendet av koncernrevisionens mål beträffande trovärdighet och tillförlitlighet inte för koncernrevisionen uppställs

några sådana oändamålsenliga förpliktelser som skulle medföra orimliga kostnader. Dessutom är det viktigt att beakta att i direktivet inte uppställs några sådana krav som i praktiken kan vara omöjliga att uppfylla t.ex. på grund av ett tredjelands suveränitetsaspekter.

Statsrådet förhåller sig kritiskt till att det i direktivet skulle föreskrivas om införande av internationella revisionsstandards. Internationella revisionsstandards iakttas redan nu i stor omfattning i medlemsstaterna, även i Finland. Iakttagandet av standarder förbättrar kvaliteten på revisionen liksom även säkerheten i fråga om bokslutets och revisionens riktighet, varför statsrådet i sig understöder tillämpandet av standarder. Likväl anser statsrådet att det föreslagna godkännandeförfarandet i fråga om standarder nödvändigtvis inte behöver tas in i direktivet. Om man dock stannar för denna lösning, föreslås att godkännandeförfarandet skall vara så smidigt och öppet som möjligt.

Statsrådet har som mål att direktivet tillåter en sådan flexibilitet att medlemsstaterna kan ordna den offentliga tillsynen på ett nationellt ändamålsenligt sätt. I de olika medlemsstaterna tillämpas olika system och man har inte kunnat avgöra systemens inbördes rangordning. Sålunda är det viktigt att medlemsstaternas redan befintliga, fungerande och ändamålsenliga system inte ändras i onödan genom direktivet.

Statsrådet strävar efter att de bolagsrättsliga frågorna och corporate governance-frågorna lämnas utanför direktivets tillämpningsområde. Statsrådet motsätter sig särskilt att regleringen gällande revisionskommittéer tas in i direktivet eftersom statsrådet anser det vara ändamålsenligt att detta regleras genom självreglering, bl.a. genom regler för fondbörsen. Kommissionen ämnar inom en snar framtid ge en rekommendation gällande styrelsemedlemmar, i vilken även skall ingå rekommendationer om revisionsutskottet. Inte heller med tanke på den kommande rekommendationen är det sålunda nödvändigt att bestämmelser om revisionskommittén tas in i direktivet. Om en bestämmelse om en revisionskommitté likväl tas in i direktivet föreslås att det s.k. comply or explain-förfaran-

det iakttas. Detta skulle innebära att företaget i regel skall ha en revisionskommitté, men om så inte är fallet, skall företaget meddela om avvikelse från huvudregeln och ange orsaken till avvikelsen.

Statsrådet anser det viktigt att rotationen av revisorer är enhetlig i medlemsstaterna och att om detta utfärdas en övergångsbestämmelse. I syfte att säkerställa harmoniseringen och främja smidigheten i fråga om koncernbokslut är det viktigt att rotationsbestämmelsen är enhetlig inom Europeiska unionen. Att revisionsbolagen byts ut med jämna mellanrum ökar kostnaderna för revision i onödan, och likväl kan det inte visas att rotationen skulle vara till nytta för att säkerställa oberoendet. Därför är det mer motiverat att gå in för att minimera kostnaderna för rotationen och i stället för att byta ut revisionsbolaget, regelbundet byta endast den huvudansvariga revisorn.

Statsrådet anser det viktigt att definitionen på verksamheter av allmänt intresse preciseras i syfte att säkerställa att harmoniseringssträvandena fullföljs. Statsrådet betonar dock att de nationella särdragen i detta sammanhang skall beaktas i tillräcklig grad.

Statsrådet anser det påkallat att det görs en närmare utredning om samarbetet mellan medlemsstaterna innan man fattar beslut om saken. Alternativt kan det utredas om bestämmelserna kan tas in i normer på lägre nivå.

Vidare anser statsrådet det nödvändigt att även utreda behovet och omfattningen av bestämmelserna om myndighetssamarbetet mellan tredjeländer. Statsrådet anser att det vore ändamålsenligt att revisorer och revisionsbolag från tredjeländer som är verk samma inom gemenskapens område omfattas av motsvarande krav som de som ställs på revisorer och revisionsbolag från medlemsstaterna. På detta sätt kan man garantera lika trovärdighet och tillförlitlighet i fråga om revisioner som förrättats inom gemenskapen. Statsrådet framhåller att myndighetssamarbetet med myndigheterna i tredjeländer dock är förknippat med många öppna frågor i synnerhet i situationer där myndighetsuppgifter sköts av ett privaträttsligt organ.